

Farmaceuti mají na starost široké spektrum povinností. Jejich význam připomíná Světový den lékárníků

24.9.2024 - | Česká lékárnická komora

Role lékárníka totiž nespočívá pouze v samotném výdeji léků u táry. „Farmaceut kontroluje správnost vydávaného léku, v rámci dispenzačního minima informuje pacienta o způsobu užívání léku a konzultuje s ním možné kontraindikace a interakce či případná omezení. V případě, že konkrétní léčivý přípravek není skladem, řeší generickou substituci, tedy jeho náhradu jiným lékem se stejnou léčivou složkou. Farmaceut má také možnost nahlédnout do lékového záznamu pacienta a celkově se tak stará o jeho bezpečí a chrání jeho zdraví,“ popisuje PharmDr. Veronika Orendášová, mluvčí České lékárnické komory.

Lékárníci se navíc po dokončení vysokoškolského studia musí ze zákona povinně vzdělávat a mimo běžné vzdělávací akce mohou absolvovat i tzv. garantované kurzy pořádané Českou lékárnickou komorou. Díky nim pak mohou pacientům v lékárnách poskytovat speciální poradenství a rozšířené konzultace. Pacienti tak mohou s farmaceuty probrat nejen lékové interakce, ale také například odvykání kouření, hojení ran, zásady správné životosprávy či péči o pacienty s Alzheimerovou chorobou. Současně nabízí pacientům screening kardiovaskulárních onemocnění či diabetu.

Povolání jako poslání i rodinná tradice

Pro mnohé lékárníky je jejich povolání posláním. *„Pacientům se snažím pomáhat svými znalostmi, ale i pochopením jejich složité situace. Všichni jsme jedineční, proto i přístup ke každému člověku přicházejícímu do lékárny by měl být jedinečný. Nedokázala bych jen slepě vydávat léky. Zdraví je komplexní záležitost, důležité je správné nastavení mysli, strava, pohyb a celková prevence,“* říká **Mgr. Margarita Peksová, majitelka Lékárny Alma v Mariánských Lázních**, která ve svém věku 88 let patří mezi nejdéle praktikující lékárníky.

Z toho důvodu se také hodně věnuje zdravé stravě a bylinkám. *„Pacient často přijde pouze pro lék, cesta ke zdraví však nespočívá jen v samotném užívání přípravku. S pacienty proto vždy konzultuji jejich stav v širším kontextu a snažím se jim pomáhat s láskou. Během své praxe jsem se navíc seznámila s mnoha kolegy, kteří povolání lékárníka vnímají podobně. Jsou to nejen skvělí lidé a odborníci, ale především mají svoji práci rádi,“* dodává **Mgr. Margarita Peksová**.

Lékárenství se přitom v Česku stále mění. První soukromá porevoluční lékárna u nás vznikla už v červnu roku 1992 v Trutnově, založili ji manželé Bednařikovi. *„Po revoluci rodiče stejně jako ostatní toužili po svobodě a lákalo je dělat své povolání samostatně. Takové rozhodnutí však vyžadovalo velkou odvahu. Zadlužit se a vrhnout veškerý svůj čas do tehdy ještě neexistující sféry podnikání nebylo snadné, protože zákon o nestátních zdravotnických zařízeních vyšel až v dubnu 1992. Tedy v době, kdy už bylo téměř vše hotové a lékárna se chystala na své otevření,“* říká **Mgr. Ondřej Bednařík, současný provozovatel trutnovské lékárny**, dnes již sídlící na jiné adrese.

Svůj provoz tehdy lékárna financovala z obchodní přírážky na lécích, která směla podle zákona činit maximálně dvacet procent nákupní ceny. Za předepsaný lék pacienti platili pouze manipulační poplatek ve výši jedné koruny za recept, cenu léku hradila zdravotní pojišťovna.

Povolání lékárníka nicméně zlákal Mgr. Ondřeje Bednaříka natolik, že se rozhodl pokračovat ve

šlápějích svých rodičů. „Od dětství jsem se pohyboval v zázemí různých lékáren, kde tenkrát pracovali moji rodiče jako lékárníci. Nejvíce mě lákalo vybavení tajemných laboratoří. I dnes si vybavím jejich specifickou vůni. Odtud tedy patrně pramenila i moje obliba chemických věd a jejich následná studia,“ dodává **Mgr. Ondřej Bednařík**.

Lékárny ubývají, v Česku chybí regulace

Zda předá jednoho dne lékárně svým dětem, však netuší. Tradice předávání povolání a lékárně z generace na generaci v Česku mizí, se stejným problémem se navíc potýká i samotné lékárenství. Silně jej totiž ovlivňují změny systému. V menších obcích, kde by byly potřeba, lékárny ubývají, nové naopak vznikají především ve velkých městech. Tam je přitom jejich dostupnost dostatečná.

„V Česku bohužel neexistuje regulace sítě lékáren nastavením demografických a geografických kritérií pro jejich vznik. Lékárny tak vznikají tam, kde to bude pro jejich provozovatele ekonomicky nejvýhodnější, nikoliv tam, kde jsou skutečně potřeba. Situaci by pomohla také změna v systému odměňování lékárenské péče. Lékárny by neměly být odměňovány pouze za výdej, naopak by bylo vhodné, aby byly využity a rozšířeny kompetence lékárníka a uznány jeho výkony, podobně jako existují výkony u lékaře,“ říká **Mgr. Aleš Krebs, Ph.D.**

Možné rozšíření kompetencí v budoucnu

Současně se uvažuje o doplnění dalších kompetencí, které by měli lékárníci na starost. Lékárníci by například mohli v rámci prevence očkovat, především proti sezónním nemocem, jako je chřipka. Zvýšila by se tak dostupnost očkování i celková proočkovanost populace.

Z průzkumu, který v roce 2022 realizovala Česká lékárnická komora, vyplynulo, že 44 % respondentů by rozšíření očkovacích míst uvítalo. Nejde přitom o žádnou novinku. „V posledních letech bylo očkování v lékárnách zavedeno například v Belgii, Chorvatsku, Itálii, Německu, Polsku, Rumunsku, Lotyšsku či Litvě, ve světě jde tak jednoznačně o rozšiřující se trend. Lékárníci by tak mohli využít svého potenciálu a ulevit českému zdravotnictví, které se bude v brzkých letech potýkat s nedostatkem některých zdravotníků,“ dodává **Mgr. Aleš Krebs, Ph.D., prezident České lékárnické komory**.

Příloha:

Tisková zpráva

Česká lékárnická komora je samosprávná nepolitická stavovská organizace sdružující lékárníky. Byla zřízena zákonem ČNR č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře. Její ustavující sjezd se uskutečnil 28. – 29. září 1991.

Česká lékárnická komora dbá, aby její členové vykonávali své povolání odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem stanoveným zákonem a řády komory. Zaručuje odbornost svých členů a potvrzuje splnění podmínek k výkonu lékárnického povolání. Posuzuje a hájí práva a profesní zájmy svých členů, stejně tak chrání jejich profesní čest.

<https://lekarnici.cz/farmaceuti-maji-na-starost-siroke-spektrum-povinnosti-jejich-vyznam-pripomina-s-vetovy-den-lekarniku>